



> Retouradres Postbus 40225, 8004 DE Zwolle

Rijkswaterstaat  
Postbus 2232  
3500 GE UTRECHT

**Rijksdienst voor  
Ondernemend  
Nederland**

Postbus 40225,  
8004 DE Zwolle  
mijn.rvo.nl

T 088 042 42 42  
wnb@rvo.nl

**Onze referentie**  
Aanvraagnummer  
5190026195537

Kenmerk  
WNB/2021/042A.toek

**Bijlagen**  
1

Datum 20 december 2022  
Betreft Beslissing op aanvraag

Geachte heer/mevrouw,

Op 15 november 2022 heb ik uw verzoek tot wijziging van de ontheffing met kenmerk WNB/2021/042.toek (nummer 51900026195537) voor het project 'A27 Houten-Hooipolder: Werkzaamheden vier bruggen' ontvangen. Ik heb uw verzoek beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

### Vorig besluit

Bij het besluit van 27 juni 2022 is ontheffing met kenmerk WNB/2021/042.toek verleend. Ontheffing is verleend van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de buizerd (*Buteo buteo*) en de sperwer (*Accipiter nisus*), alsmede van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5, lid 2 en lid 4 voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en van verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b voor wat betreft exemplaren van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*) voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 31 december 2027.

De aanvraag heeft betrekking op een deel van het tracé A27 Houten - Hooipolder, namelijk de werkzaamheden aan de Keizersveerbrug, Merwedebrug, Hagesteinsebrug en Houtensebrug, gelegen in de gemeenten Geertruidenberg, Altena, Gorinchem, Vijfheerenlanden en Houten.

De werkzaamheden bestaan uit:

- de vervanging van de Keizersveerbrug door twee nieuwe bruggen, voorafgegaan door bomenkap en het bouwrijp maken van het werkterrein.
- de vervanging van de Merwedeburgen door één brug, voorafgegaan door bomenkap en het bouwrijp maken van het werkterrein.
- het vervangen van de oude Hagesteinbrug door nieuwe bruggen, voorafgegaan door bomenkap en het bouwrijp maken van het werkterrein.
- de vervanging van de Houtensebrug door een nieuwe brug, voorafgegaan door bomenkap en het bouwrijp maken van het werkterrein.

Voor een verdere beschrijving van alle voorgenomen werkzaamheden verwijs ik naar paragrafen 3.1.2, 3.2.2, 3.3.2 en 3.4.2 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Keizersveerbrug, Merwededebrug, Hagesteinsebrug en Houtensebrug' van 20 december 2021.

Tijdens een controleronde op 6 oktober 2022 is ten zuiden van de Keizersveerbrug in de bosschage in het midden van afslag 20 (Geertruidenberg, Raamsdonksveer), een buizerdhorst aangetroffen die begin dit jaar in gebruik is geweest. Dit nest was in een eerder onderzoeksstadium nog niet aanwezig. Ten behoeve van de realisatie van het project zal de nestboom en de helft van het bosje moeten worden gekapt. Voor nu is de kap ter plaatse van het buizerdnest stilgelegd in afwachting tot een besluit.

### **Uw verzoek**

U verzoekt mij de ontheffing met kenmerk WNB/2021/042.toek te wijzigen en aanvullend ontheffing te verlenen van verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 van de Wet natuurbescherming voor het verwijderen van het nieuw aangetroffen buizerdnest.

### **Besluit**

Ik ga akkoord met uw verzoek. Dit betekent dat de ontheffing met kenmerk WNB/2021/042.toek is gewijzigd en komt te vervallen op de dag van bekendmaking van het definitieve wijzigingsbesluit. De wijziging ziet toe op het verwijderen van een één nieuw aangetroffen buizerdnest. De rest van het besluit en voorschriften blijven ongewijzigd.

Hierbij ontvangt u de nieuwe ontheffing met kenmerk WNB/2021/042A.toek. De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de nieuwe ontheffing, met name de voorschriften voor de anderen nesten van de buizerd, de sperwer, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en grote modderkruiper, de andere bevredigende oplossing en het belang, verwijs ik naar bijlage 1 van de brief van 27 juni 2022 met kenmerk WNB/2021/042.toek.

Ik verleen u voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van het definitieve besluit tot en met 31 december 2027 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, tweede lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van nesten van de buizerd en de sperwer; artikel 3.5, vierde lid van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis en zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1, sub b van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van de grote modderkruiper.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

### **Algemene voorschriften**

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soorten en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de Wet natuurbescherming.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de werkzaamheden aan vier bruggen binnen het project 'A27 Houten-Hooipolder (A27HH)', gelegen bij de Keizersveerbrug (hectometerpaal 20.6 tot en met 23.0), Merwedebrug (hectometerpaal 33.9 tot en met 35.5), Hagesteinsebrug (hectometerpaal 58.1 tot en met 65.2) en de Houtensebrug (hectometerpaal 66.5 tot en met 68.2), één en ander zoals is weergegeven in figuren 3, 8, 13 en 26 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Keizersveerbrug, Merwedebrug, Hagesteinsebrug en Houtensebrug' van 20 december 2021.
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

### **Specifieke voorschriften**

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in 3.1.5, 3.1.6, 3.2.5, 3.2.6, 3.3.5, 3.3.6, 3.4.5 en 3.4.6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Keizersveerbrug, Merwedebrug, Hagesteinsebrug en Houtensebrug' van 20 december 2021 en zoals beschreven in de aanvullingen van 7 maart 2022; en zoals beschreven in het bij het wijzigingsverzoek gevoegde memo 'Verzoek tot wijziging besluit ontheffing Project A27 vier bruggen' van 20 oktober 2022.

**Rijksdienst voor  
Ondernemend Nederland**

**Onze referentie**

Aanvraagnummer  
5190026195537

Kenmerk  
WNB/2021/042A.toek

### *Vogels*

- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de broedperiode van de aanwezige jaarrond beschermde vogelsoorten. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van vogels.
- k. In navolging van voorgaand voorschrift dienen de werkzaamheden op de locaties waar zich jaarrond beschermde nesten bevinden buiten de broedperiode van de betreffende soort uitgevoerd te worden, dan wel buiten de broedperiode ongeschikt gemaakt te worden.
- l. Uitstraling van licht op de nestlocaties welke fysiek blijven behouden dient gedurende werkzaamheden in broedseizoen te worden voorkomen.
- m. Indien werkzaamheden binnen de verstoringafstand van de te behouden nesten van de buizerd (5.14) en sperwer (3.2) in het broedseizoen nodig zijn, dienen deze werkzaamheden buiten het broedseizoen te worden opgestart. Door te starten buiten het broedseizoen kan de buizerd er zelf voor kiezen toch te gaan broeden op deze locatie, of elders een nestlocatie in gebruikt te nemen.
- n. Indien nestlocatie 5.14 van de buizerd verwijderd dient te worden, dienen voorafgaand aan het verwijderen van het nest buiten het broedseizoen, 4 kunsthorsten te worden gerealiseerd in geschikt en beschikbaar broedbiotoop van de soort.
- o. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere nesten worden aangetroffen van de buizerd, sperwer of andere jaarrond beschermde vogelsoorten dan beschreven in het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Keizersveerbrug, Merwedeburg, Hagesteinsebrug en Houtensebrug' van 20 december 2021.

### *Vleermuizen*

- p. Indien 's nachts wordt gewerkt en werkverlichting noodzakelijk is, wordt er tijdens de actieve- en migratieperiode van vleermuizen (globaal van maart tot en met november) alleen gebruik gemaakt van gerichte/afgeschermd verlichting welke niet naar de omgeving en het wateroppervlak uitstraalt. Dit geldt voor de watergangen onder de vier bruggen.
- q. Bij locaties met vliegroutes/ passages voor vleermuizen dient nachtelijke verlichting tijdens de actieve periode van vleermuizen (globaal van maart tot en met november) te worden voorkomen, of zodanig worden toegepast dat er een donkere zone in de onderdoorgang aanwezig blijft.
- r. Bij vliegroutes over het water (Keizersveerbrug, Merwedeburg en Houtensebrug), en bij andere onderdoorgangen die passage vormen voor vleermuizen, dient tijdens de actieve periode van vleermuizen (maart tot en met november) obstructie van de onderdoorgangen te worden voorkomen.

- s. Het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen van vleermuizen wordt minimaal één week voorafgaand aan de werkzaamheden uitgevoerd, in de minst kwetsbare periode van de vleermuizen; in de periode half oktober tot november; of in de maand maart indien de verblijfplaatsen niet in gebruik zijn als winterverblijfplaats.
- t. Na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen dient een controle te worden uitgevoerd door een ter zake kundige ecooloog op het gebied van vleermuizen, om vast te stellen of er nog vleermuizen aanwezig zijn. De werkzaamheden mogen pas plaatsvinden als de deskundige ecooloog het werkgebied heeft vrijgegeven.
- u. Voor ieder aan te tasten verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis dienen vier permanente alternatieve verblijfplaatsen te worden gerealiseerd in de nieuwe bruggen; In de Keizersveerbrug 4 alternatieve voor de zomer/paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, in de Hagesteinsebrug 20 permanente verblijfplaatsen voor de 5 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis bij de Hagesteinsebrug, en 20 permanente verblijfplaatsen in de Houtensebrug voor de vijf verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis bij de Houtensebrug.
- v. De te realiseren permanente alternatieve voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis die in de bruggen worden gerealiseerd dienen aan de volgende voorwaarden te voldoen:
  - 1. Ze worden inwendig aangebracht.
  - 2. De locatie wordt bepaald door een deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis en de gewone grootoorvleermuis.
  - 3. Ze worden zo dicht mogelijk bij de locatie van de oorspronkelijke verblijfplaatsen geplaatst, met een vergelijkbare spreiding in de bruggen.
  - 4. Ze worden op een locatie geplaatst die gelijk is aan of beter van kwaliteit is dan de oorspronkelijke voortplantingsplaatsen wat betreft hoogte (minimaal 3 meter hoogte), aanvliegeroute en vrije vliegruimte en de locatie is vrij van kunstlicht, vrij van verstoring, en buiten bereik van predatoren.
  - 5. Ze hebben zoveel mogelijk dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke voortplantingsplaatsen, met gebruik van een vergelijkbare materiaalsoort, volume en bufferwaarde wat betreft opwarming en afkoeling.
  - 6. Ze zijn geschikt voor minimaal eenzelfde aantal exemplaren en vervullen dezelfde functie als de oorspronkelijke plaats die verdwijnt.

**Rijksdienst voor  
Ondernemend Nederland**

**Onze referentie**  
Aanvraagnummer  
5190026195537

Kenmerk  
WNB/2021/042A.toek

### *Grote modderkruiper*

- w. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantings- en winterperiode van de grote modderkruiper. Deze perioden lopen globaal respectievelijk van april tot en met augustus en van november tot en met maart. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de aanwezige vissen.
- x. In navolging van voorgaande dient het dempen van de sloot plaats te vinden in de periode september tot en met oktober, mits de luchttemperatuur tussen de nul en de 25 graden Celsius ligt.
- y. Bij het uitbaggeren van de sloot wordt de bagger uit de watergang geschept en dun uitgespreid op het land en direct gecontroleerd op aanwezige exemplaren. Aanwezige exemplaren worden zo snel mogelijk overgeschept naar geschikt leefgebied.

### **Overige voorschriften**

- z. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige<sup>1</sup> op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- aa. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld. Het werkprotocol dient op locatie aanwezig te zijn.
- bb. U dient alle relevante handelingen en gebeurtenissen met betrekking tot beschermde soorten in een logboek als bijlage bij het ecologische werkprotocol bij te houden. Keuzes die gemaakt worden door een ecologisch deskundige dienen onderbouwd verantwoord te worden in dit logboek.
- cc. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

### **Bezwaar**

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via [mijn.rvo.nl/bezwaar](https://mijn.rvo.nl/bezwaar). Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

<sup>1</sup> "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

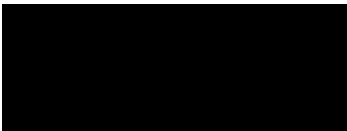
Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

**Meer informatie**

Heeft u nog vragen, kijk dan op onze website [mijn.rvo.nl](http://mijn.rvo.nl). Of bel ons: 088 042 42 42 (lokaal tarief).

**Met vriendelijke groet,**

De Minister van Natuur en Stikstof,  
namens deze:



Robin Nieuwenkamp  
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

**Rijksdienst voor  
Ondernemend Nederland**

**Onze referentie**  
Aanvraagnummer  
5190026195537

Kenmerk  
WNB/2021/042A.toek

## **Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming**

### **Instandhouding van de buizerd**

*Artikel 3.1, lid 2 Wet natuurbescherming*

#### **Buizerd**

Tijdens een controleronde op 6 oktober 2022 is een nieuw buizerdnest aangetroffen binnen het plangebied dat in 2022 in gebruik is geweest. Dit nest bevindt zich ten zuiden van de Keizersveerbrug in de bosschage in het midden van afslag 20 (Geertruidenberg, Raamsdonksveer). Tijdens eerdere onderzoeken was het nest nog niet aanwezig. Ten behoeve van de realisatie van het project wordt de nestboom, en een deel van het bosje waar de nestboom zich bevindt, gekapt.

Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de buizerd tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in de bij het wijzigingsverzoek gevoegde memo 'Verzoek tot wijziging besluit ontheffing Project A27 vier bruggen' van 20 oktober 2022.

Voor het nieuw aangetroffen buizerdnest worden dezelfde maatregelen genomen als voor de andere nesten van de buizerd waarvoor eerder ontheffing is verleend. De kap van de nestboom en de omringende bomen vindt plaats buiten het broedseizoen van de buizerd, te weten in januari 2023 of anders in de periode september 2023 tot en met januari 2024. Voor het aan te tasten nest zijn in oktober en november 2022 vier kunsthorsten opgehangen in de omgeving van het plangebied, in geschikt broedbiotoop van de soort. De buizerd maakt vaak gebruik van bestaande nesten, maar is ook goed in staat zelf een nest te bouwen wanneer het oude niet meer geschikt is of verloren is gegaan. Met de kap van de bomen gaat een deel van het leefgebied van de buizerd verloren. Dit betreft niet-essentieel foerageergebied. Er blijft voldoende foerageergebied aanwezig zoals langs de randen van de Bergsche Maas en bij De Aakvlaai. In de nieuwe situatie vormen de nieuwe taluds langs de wegen op termijn ook weer geschikt foerageergebied voor de soort. In de gebruiksfase kan worden geconcludeerd dat buizerds geen negatieve effecten zullen ondervinden die ten koste gaan van het functioneren van de nestlocaties. Buizerds worden veel aangetroffen bij (snel)wegen en ondervinden hierbij niet snel hinder van de hoge geluidsbelasting of optische verstoring. De huidige nestlocatie ligt ook nu in de nabijheid van wegen. Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De staat van instandhouding van de buizerd komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

#### **Conclusie**

Met inachtneming van bovenstaande kan de ontheffing worden uitgebreid met het nieuw aangetroffen buizerdnest. Voor wat betreft mijn overige overwegingen voor de nieuwe ontheffing, met name de voorschriften voor de sperwer, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en grote modderkruiper, de andere bevredigende oplossing en het belang, verwijst ik u naar bijlage 1 van de brief van 27 juni 2022 met kenmerk WNB/2021/042.toek.

**Rijksdienst voor  
Ondernemend Nederland**

**Onze referentie**  
Aanvraagnummer  
5190026195537

Kenmerk  
WNB/2021/042A.toek